

Czas ma u nich pod górę

6 czerwca 2012

Dla przedstawicieli naszego kręgu kulturowego czas to prosta: przeszłość znajduje się za nami, przyszłość przed nami. Okazuje się, że dla członków plemienia Yupno z Papui-Nowej Gwinei czas biegnie zupełnie inaczej, bo pod górę, w dodatku nie da się go zobrazować linearnie. Antropolodzy są zafascynowani swoim odkryciem i podkreślają, że wcześniej nie opisano oznaczeń czasu zakotwiczonych w topografii terenu.

Rafael Núñez z Uniwersytetu Kalifornijskiego w San Diego udał się w rejon gór Finisterre na północnym wschodzie Papui-Nowej Gwinei. Jego zespół badał tam Yupno żyjących w wiosce Gua. Analiza nagrań tubylców gestykulujących podczas mówienia o przeszłości, teraźniejszości i przyszłości ujawniła, że wspominając o przeszłości, Yupno wskazują w dół w kierunku ujścia rzeki. Napomykając o przyszłości, pokazują zaś w górę w kierunku leżących nad Gua źródeł tej samej rzeki. Postępują tak niezależnie od miejsca, w którym się aktualnie znajdują, co oznacza, że zawsze orientują się w terenie. Gdy np. wspominają o przeszłości, stojąc przodem do źródeł, wykonują gest do tyłu i w dół, a dywagując o przyszłości przodem do ujścia, do tyłu i w górę.

Kalifornijczycy podejrzewają, że obrazowanie czasu Yupno można wyjaśnić pochodzeniem. Ludzie ci przypłynęli od ujścia rzeki, a później wspięli się do położonej na wysokości 2500 m n.p.m. doliny, dlatego niziny kojarzą im się z przeszłością, a góry z przyszłością. Co ciekawe, czas nie jest dla Yupno linią. Dzieje się tak, bo przez ujście rzeki, wioskę Gua i źródła rzeki nie da się przeprowadzić prostej.

Wewnątrz domów, gdzie brak wskazówek topograficznych, odczuwanie czasu się zmienia oraz indywidualizuje. Przeszłość znajduje się za wyniesionym wyjściem z chaty, a przeszłość pokazuje się w innym kierunku. Ponieważ w poszczególnych

chatach wyjście znajduje się trochę wyżej lub trochę niżej,
każda z nich ma własną linię czasu.

Opracowanie: Anna Błońska

Na podstawie: New Scientist

Źródło: [Kopalnia Wiedzy](#)